

Asia: VN/22316/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain, ulosottokaaren, sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Ehdotukset henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettuun lakiin

-

2. Ehdotukset ulosottokaareen

-

3. Ehdotus verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

-

4. Ehdotus lain työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 4 c §:n muuttamisesta

-

5. Muut huomiot

Oikeusministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikos-seuraamuslaitoksessa annetun lain, ulosottokaaren, sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Esityksen Rikosseuraamuslaitosta koskevilla ehdotuksilla toteutettaisiin hallitusohjelman kirjaus tarvittavista lainsäädäntömuutoksista, jotta tietojen vaihtaminen vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen kiinnittyneistä henkilöistä sekä muista henkilöistä, joilla voi olla vaikutusta vankilaturvallisuuteen, olisi mahdollista eri viranomaisten välillä.

Muilla ehdotetuilla muutoksilla toteutettaisiin osaltaan hallitusohjelman kirjauksia työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostamisesta parantamalla tietojenvaihtoa viranomaisten välillä sekä mahdollistamalla oma-aloitteinen tietojen luovuttaminen.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Yrittäjät kannattaa esitystä

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa viranomaisten välistä tietojenvaihtoa rikosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi. Viranomaisten välinen tietojenvaihto luo edellytyksiä myös viranomaisten tehokkaammalle ja oikea-aikaiselle valvonnalle ja varhaiselle puuttumiselle. Vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tietojen vaihtaminen poliisin ja Rikosseuraamuslaitoksen välillä parantaisi viranomaisten mahdollisuuksia puuttua järjestäytyneen rikollisuuden vaikutusmahdollisuuksiin vankiloihin ja vankilaturvallisuuteen.

Esityksen tavoitteena on lisäksi tehostaa tietojenvaihtoa Ulosottolaitoksen, Verohallinnon ja työsuojeluviranomaisen välillä työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Käytännössä työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostaminen toteutettaisiin siten, että ulosottomies voisi oma-aloitteisesti luovuttaa työsuojeluviranomaiselle havaintotietoja. Myös Verohallinto voisi oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja työsuojeluviranomaiselle. Ulosottomies ja Verohallinto voisivat lisäksi oma-aloitteisesti luovuttaa esitutkintaviranomaiselle tietoja epäilyistä työperäiseen hyväksikäyttöön taikka ihmiskauppaan viittaavasta rikosepäilyistä. Työsuojeluviranomainen voisi myös saada pyynnöstä valvonnan kohdentamiseksi tietojoukkona Verohallinnolta tietoja ulkomaalaisen työvoiman käytön ja työolosuhteiden valvontaan. Verohallinnolta saatavaa tietojoukkoa tilaajavastuulain mukaisen valvonnan kohdentamiseen laajennettaisiin.

Suomen Yrittäjät kannattaa esitystä ja sen tavoitteita. Pidämme tavoitteita erittäin tärkeinä ja keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi oikeasuhtaisina. Työperäistä hyväksikäyttöä, ihmiskauppaa ja harmaata taloutta on pystyttävä ehkäisemään ja torjumaan tehokkaasti.

Tiedon liikkuminen ja tehostettu yhteistyö harmaan talouden torjuntaan liittyvien viranomaisten välillä auttaa paitsi työmarkkinoiden ja yksittäisten henkilöiden, myös koko yhteiskunnan kannalta tärkeiden tavoitteiden saavuttamisessa. Samalla reilun kilpailun varmistamiseksi on huolehdyttävä siitä, että markkinoilla ei voi menestyä ja saada taloudellista hyötyä rikkomalla sääntöjä.

Esityksellä ei olisi suoria vaikutuksia oikein toimiviin yrityksiin, vaan vaikutukset kohdistuisivat käytännössä työnantajiin, joiden osalta tehdään havaintoja työperäisestä hyväksikäytöstä taikka muista työnantajan velvoitteiden laiminlyönneistä.

Työsuojeluviranomainen voisi tiedonsaantioikeuden laajentumisen myötä kohdentaa valvontaa aiempaa täsmällisemmin lakisääteisiä velvollisuuksiaan laiminlyöviin yrityksiin. Tämän seurauksena väärin toimivien yritysten kiinnijäämisriski kasvaisi ja lakisääteisiä velvoitteita noudattavien yritysten asema markkinoilla paranisi. Lisäksi, kun valvontaa voidaan kohdentaa tarkemmin väärin toimiviin yrityksiin ja sinne, missä ongelmia on havaittu, voitaisiin valvontaresursseja käyttää vähemmän lainsäädäntöä noudattavien yritysten valvontaan. Tällöin velvollisuuksiaan noudattaviin työnantajayrityksiin kohdistuisi vähemmän hallinnollista taakkaa, sillä tarkastuksiin kuluvat resurssit ja työaika olisi mahdollista kohdentaa yritysten ydintoimintoihin. Tämä olisi erityisesti pienempien, oikein toimivien yritysten ja reilun kilpailun kannalta tärkeää.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Nurmela Niko
Suomen Yrittäjät ry